I.I. Raxmatov

INTENSIV MEVACHILIK

O‘quv qo‘llanma

Сканировано с CamScanner

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

I.I.RAXMATOV

INTENSIV MEVACHILIK

Oliy o'quv 60811800 – Mevachilik va uzumchilik ta'lim yo'nalishi uchun o'quv qo'llanma

"Durdona" nashriyoti
Buxoro – 2024

Сканировано с CamScanner

UO‘K 634/635(075.8)
42.3-923
R 30
Raxmatov I.I.
Intensiv mevachilik [Matn] : o‘quv qo‘llanma / I.I. Raxmatov.- Buxoro: Sadriddin Salim Buxoriy, 2024.-288 b.

KBK 42.3-923

Ushbu o‘quv qo‘llanma oliy o‘quv yurtlarining 60811800 – Mevachilik va uzumchilik ta‘lim yo’nalishida tehsil olayotgan talabalar uchun mo‘ljallangan. Ushbu qo’llanmani tayyorlashda keyingi yillarda dunyoning qishloq xo‘jaligi rivojlangan davlatlari va mamlakatimizdagi zamonaviy intensiv mevachilik sohasidagi ilg‘or agrotexnologiyalar va xorijiy tajribalar inobatga olingan.

Ushbu o‘quv qo’llanmada intevsiv mevachilikning ahamiyati, intensive bog’larning kelib chiqishi, intensiv usulda o’stiriladigan meva ekinlarining biologik xususiyatlari, intensiv bog’lar agrotexnikasi, kesish, shakl berish, hosilga kirgan intensiv bog’larni parvirishlash, hosilni yig’ish, tashish, saqlash kabilar keng e’tibor qaratilgan. Ushbu o’quv qo’llanma qishloq xo’jaligi sohasida oliy o’quv yurtlarining hamda qishloq xo’jaligi yo’nalishi talabalari hamda soha mutaxasislari uchun mo’ljallangan.

Ushbu o’quv qo’llanma O’zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan oliy o’quv yurtlari talabalari uchun Intensiv mevachilik fanidan tasdiqlangan fanning o’quv dasturi asosida yozilgan.

Muallif
I.I.Raxmatov, BuxDU, “Agronomiya va tuproqshunoslik kafedrasi” o‘qituvchisi

Taqrizchilar:
S.S.Hojiyev, Buxoro davlat universiteti, Agronomiya va tuproqshunoslik kafedrasi dotsenti, q.f.f.d (PhD)
A.H.Zoyirov, Akademik M.Mirzayev nomidagi bog’dorchilik, uzumchilik va vinochilik ilmiy tadqiqot instituti Buxoro ilmiy tajriba stansiyasining Agrotexnologiya bo’limi boshlig’i

O‘quv qo’llanma O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024 yil 1-avgustdagi 277-sonli buyrug‘iga asosan nashr etishga ruxsat berilgan. Ro‘yxatga olish raqami 277-221

ISBN 978-9910-705-55-7

KIRISH

Butun dunyoda iqlim o`zgarishi bilan birga aholining doimiy o'sishi sharoitida oziq-ovqat mahsulotlariga, jumladan sifatli meva mahsulotlariga talab ortib bormoqda. Ularni noqulay iqlim sharoitlarida ham yetishtirish davr talabiga aylanib bormoqda. Respublikamiz mintaqalarining tuproq-iqlim sharoitiga mos, sovuqqa, qurg‘oqchilikka, issiqqa, kasallik va zararkunandalarga chidamli, uzoq saqlanadigan, sifatli va yuqori hosilli navlarni yaratish kun tartibidagi asosiy masala bo`lib turibdi. Bu borada olimlarimiz va mutaxassislarimiz ilmiy izlanishlar olib borilmoqda. Bu bilan bog‘dorchilikning rivojlanishi ayniqsa, intensiv bog‘larning barpo etilishi xalqimiz dasturxonini turli sifatli mevalar bilan to‘ldirish, exportbop maxsulot yetishtirish va sanoatni hom-ashyobilan ta`minlash barobarida, mevachilikni yangi bosqichga olib chiqdi. Natijada iqtisodiyotimizni sezilarli rivojlanishi va aholini turmush darajasini yahshilanishiga erishilmoqda. Hozirgi kunga kelib, jami 400 ming gektardan ziyod olma, nok, o`rik, shoftoli, gilos, olxo`ri va boshqa mevali bog`lar bo`lib, shundan 48,5 ming gektarini intensiv bog`lar tashkil etmoqda. Intensiv bog‘lar tez hosilga kirishi va serhosilligi bilan an’anaviy bog‘lardan afzal hisoblanadi. Bunday bog‘larni yangi oliy navli ko‘chatlar bilan ta’minlashuchun horijiy va mahalliy ko`chatchilik xo`jaliklari tamonidan ta`minlanmoqda. Mahalliy ko`chatchilik xo`jaliklari yevropa davlatlaridan turli meva ko‘chatlarini keltirib, payvandlab, bog‘bonlarga yetkazishmoqda. Hozirda intensiv bog`larning aksarit qismi olma bog`lar hisoblanib, olma yetishtirishning mahalliy sharoitga moslashtirilgan tizimi shakllanmoqda. Hozirda intensiv bog‘lar uchun mevali daraxtlarning pakana va yarim pakana navi ko‘chatlarini tayyorlash ham o‘zlashtirildi. Jumladan, shu paytgacha xorijdan keltirilgan daraxt ko‘chatlarining o‘ndan ziyod turi mahalliy muhit, yer, suv, iqlim sharoitlari hisobga olingan holda yarim pakana ko‘chatlar qish sovug‘i va yoz jaziramasi, sizot suvlarining yuzaga ko‘tarilishi va boshqa tabiat sinovlariga chidamliligi bilan ajralib turibdi. Shu bois ayni paytda shunday navlar ko‘chatlari asosida intensiv bog‘lar yaratilmoqda.

Сканировано с CamScanner

I.I.RAXMATOV

INTENSIV MEVACHILIK

O'quv qo'llanma

Muharrir:	*A. Qalandarov*
Texnik muharrir:	*G. Samiyeva*
Musahhih:	*Sh. Qahhorov*
Sahifalovchi:	*M. Bafoyeva*

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original-maketdan bosishga ruxsat etildi: 25.12.2024. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog'ozi. Bosma tobog'i 18,0. Adadi 100. Buyurtma №837

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ
"Durdona" nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy.
Bahosi kelishilgan narxda.

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45

ISBN 978-9910-705-55-7

9 789910 705557

Сканировано с CamScanner